

Beeld: De Bastei Nijmegen

GEMEENTEN VOOR DUURZAME ONTWIKKELING: VOOR GROENE BUURTINITIATIEVEN

Inwonersparticipatie (jong en oud) is onontbeerlijk om een groene leefomgeving te creëren en te behouden. Het GDO (Gemeenten voor Duurzame ontwikkeling) Netwerk van natuur- en duurzaamheidscentra (NDE-centra) verzorgt educatie over natuur en biodiversiteit en stimuleert participatie om de omgeving te vergroenen. Daarmee biedt het GDO Netwerk van lokale intermediairs een unieke kans voor gemeenten om de groene ambities dichterbij te brengen.

Wat zijn lokale NDE-centra?

Uit een enquête van Deltaplan Biodiversiteit (2023) blijkt dat bewustwording en participatie belangrijke instrumenten zijn die door gemeenten ingezet worden. Uit de enquête blijkt tegelijkertijd dat er bij de ambtenaren de nodige handelingsverlegenheid is: het ontbreekt ze aan kennis, middelen en ze weten vaak niet hoe te handelen. De lokale NDE-centra kunnen hierin uitermate behulpzaam zijn.

De NDE-centra kunnen de grote beleidsopgaven van gemeenten vertalen naar kleine concrete acties (handelingsperspectief) voor inwoners. Ze hebben alle expertise in huis om inwoners te betrekken bij zaken die lokaal en regionaal spelen op het gebied van klimaatadaptatie, biodiversiteit, grondstoffen, voedsel en energie. Een aantal centra is tevens uitvoerder Operatie Steenbreek of consultant.

Met het inschakelen van het lokale NDE-centrum werkt de gemeente met een betrouwbare en deskundige partner met een groot lokaal netwerk. Lokale organisaties, inwonerinitiatieven en bedrijven worden door de NDE-centra in de uitvoering betrokken en ook duizenden vrijwilligers werken mee. De centra hebben een goede relatie met de inwoners, zijn laagdrempelig en zijn een betrouwbare afzender. Daardoor realiseren ze tastbare veranderingen.

Waarom educatie en participatie?

Een groene leefomgeving vraagt om inwoners die weten hoe zij zelf in hun dagelijks leven duurzaamheid vormgeven. Steeds meer inwoners denken wel duurzaam (ze zijn zich bewust van hun rol bij klimaatverandering bijvoorbeeld), maar duurzaam doen is weerbarstiger. Zij hebben op zijn tijd hulp en een zetje nodig. Educatie, communicatie en participatie zijn hierbij de kenmerkende instrumenten van de NDE-centra om inwoners bewust te maken van het hebben van een handelingsperspectief: ze kunnen zelf in actie komen.

Tevens investeren de NDE-centra via natuureducatie in een ecologische basishouding bij kinderen, waardoor ze op latere leeftijd groenere keuzes maken. Deze vorm van preventie voorkomt het steeds maar investeren in het stimuleren van duurzaam gedrag bij volwassenen.

Daarnaast hebben de centra educatief materiaal om een boodschap over te brengen, zoals een serious game en de wateroverlasttafel (beide klimaatadaptatie) of de Tuin met Stip (biodiversiteit). Verder hebben de meeste centra een eigen locatie en informatiecentrum met een (voorbeeld)tuin of kinderboerderij met terreinbebording over duurzame doe-activiteiten voor inwoners.

Steeds meer centra voeren projecten uit op het vlak van regenwaterafkoppelingen, groene daken, geveltuintjes en boomspiegels, maar ook het vergroenen van schoolpleinen of van buurten.

Wat zijn de effecten?

Uit onderzoek blijkt dat volwassenen die op jonge leeftijd natuureducatie (NME) hebben gehad op latere leeftijd een positievere houding en gedrag ten opzichte van natuur, milieu en landschap vertonen.

Participatie leidt tot een meervoudige opbrengst voor natuur én sociaal. Denk daarbij aan meer biodiversiteit en grotere capaciteit wateropvang, aan minder hittestress en daardoor minder gezondheidsproblemen. Maar meer samen tuinieren zorgt ook voor meer sociale cohesie in de wijk. Door te informeren, maar vooral ook door drempels weg te nemen, te ontzorgen én gezamenlijk de mouwen op te stropen, zorgen de NDE-centra dat inwoners bijdragen aan het vergroenen van de eigen leefomgeving en daarop ook trots zijn.

Wat doet GDO?

GDO is opgericht in 2008. Ruim 90 gemeenten zijn lid en zo'n 140 NDE-centra zijn aangesloten. Het is voor de leden een krachtig platform dat verbinding maakt tussen landelijk en lokaal beleid. Middels gezamenlijke productontwikkeling en projecten, kennisdagen, beleidsontwikkeling en vertegenwoordiging helpt GDO de leden in hun dagelijks functioneren.

Waar meer informatie?

Voor meer informatie over de meerwaarde van lokale intermediairs voor educatie en participatie, voorbeeldprojecten en voor het dichtstbijzijnde centrum kan men kijken op www.vereniginggdo.nl

Wie zelf een centrum wil oprichten, kan contact opnemen via info@vereniginggdo.nl

Beeld: De Bastei Nijmegen

Beeld: David van Haren

Beeld: Sjon.nl